

«Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: рух України до Європейського Союзу»

Erasmus+

Jean Monnet
Programme

Лекція № 4

Експертна діяльність в освіті у країнах ЄС: цілі, завдання, зміст, об'єкти і суб'єкти.

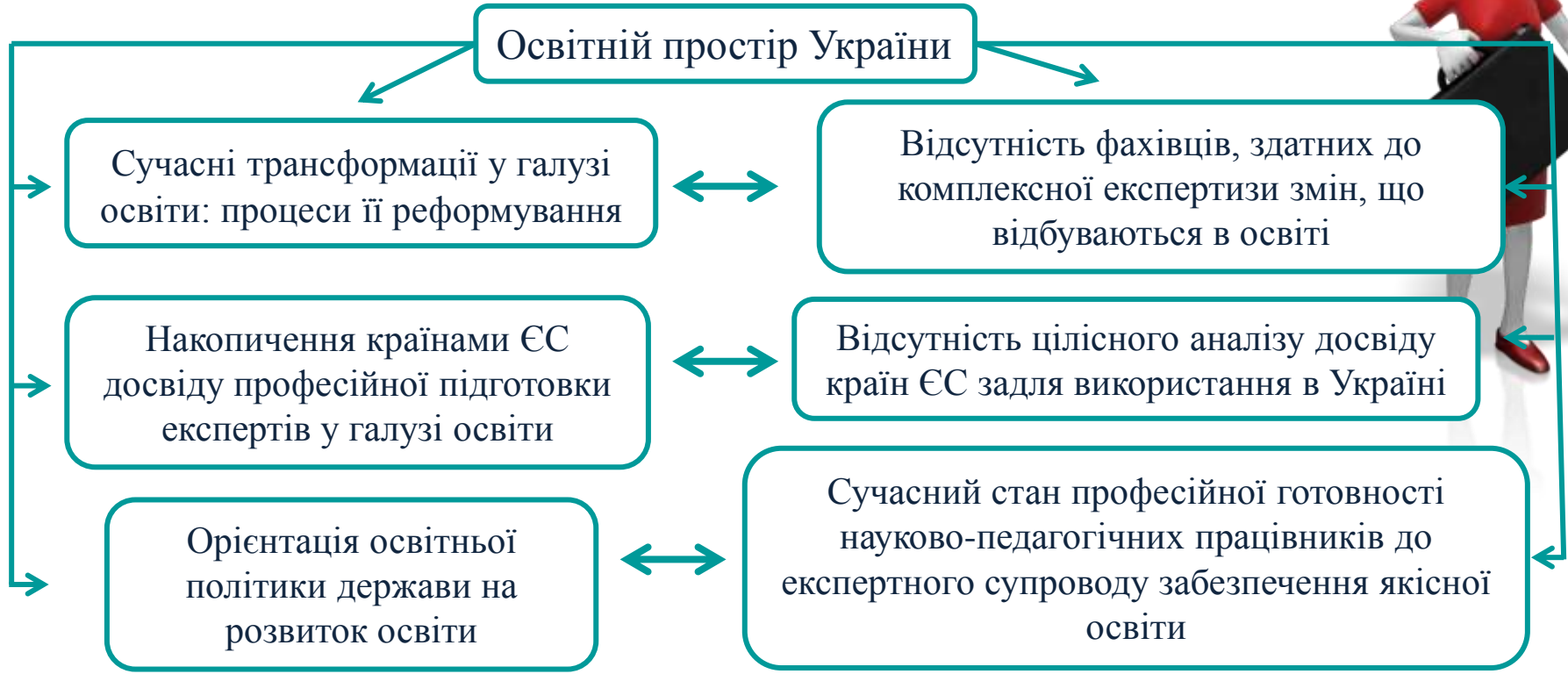
План

- 1) Зміст поняття «експертиза», «експертиза в освіті» та «експертна діяльність в освіті».
- 2) Сутність та зміст експертної діяльності.
- 3) Цілі експертної діяльності у вищій освіті.
- 4) Головні завдання експертної діяльності у вищій освіті, їх типи.
- 5) Об'єкти та суб'єкти експертизи у вищій освіті.

Актуальність вивчення проблеми експертної діяльності

Актуальність вивчення проблеми експертної діяльності

Необхідність приведення національної системи освіти до європейських стандартів

Узгодження пріоритетів діяльності освітніх закладів з державно-громадськими вимогами та інтересами учасників освітнього процесу

Поява альтернативних моделей у розвитку освіти України

В'ясування оптимальних моделей у розвитку освіти України

Запит на фахівців, спроможних здійснювати експертизу діяльності в освітній залузі

Експертиза

Нормативна база в розвитку освіти країн ЄС

Спільна декларація про гармонізацію архітектури
Європейської системи вищої освіти
(Сорбонська декларація, 1998)

Спільна декларація міністрів освіти Європи
«Європейський простір у сфері вищої освіти»
(Болонська конвенція, 1999)

Комюніке зустрічі Європейських Міністрів освіти
«До зони європейської вищої освіти»
(Празьке Комюніке, 2001)

Комюніке конференції Європейських Міністрів освіти
«Створення зони вищої освіти Європи»
(Берлінське Комюніке, 2003)

Комюніке конференції Європейських Міністрів освіти
«Загальноєвропейський простір освіти – досягнення мети»
(Бергенське Комюніке, 2005)

Зміст поняття

«експертиза» та «експертиза в освіті»

Експертиза (від лат. *expertus* — досвідчений, знавець) — розгляд, дослідження експертом-фахівцем якихось справ, питань, що потребують спеціальних знань.

Експертиза в освіті – це галузь науково-практичної діяльності, яку науковці запропонували для мінімізації розбіжностей між проектом і результатом його втілення. Вона є способом і методом оцінювання, методом дослідження, результатом і механізмом управління (О.М.Касьянова)

Зміст поняття «експертиза»

- розгляд експертами певного питання для винесення висновку (за визначенням у словнику С. І. Ожегова);
- розгляд, дослідження певної справи, якогось питання з метою зробити правильний висновок, дати правильну оцінку відповідному явищу або дослідження, розгляд експертом якихось питань, що потребують спеціальних знань (за визначенням наведеним у Великому тлумачному словнику сучасної української мови за редакцією В. Т. Бусел)
- дослідження спеціалістом (експертом) питань, вирішення яких потребує спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва та ін. (за визначенням Великого енциклопедичного словника за редакцією А. М. Прохорова)
- рефлексія практики, реконструкція того, що відбувалося, виявлення найбільш істотного; вона розглядається як вид аналізу окремого дослідження, метою якого є співвіднесення уявлень про об'єкт, що проходить експертизу, із виявленими в результаті експертної діяльності характеристиками цього об'єкта (І. Д. Чечель)

Дослідження проблеми експертизи у педагогічній теорії

- Філософські та методологічні засади експертизи
- Структура експертизи в освіті
- Науково-методичне забезпечення експертної діяльності
- Експертиза педагогічних об'єктів
- Можливості експертизи освітніх інновацій, освітніх систем
- Забезпечення гуманістичного характеру процесу експертизи
- Спеціальна робота з психологічної підготовки

Малодослідженість теоретичних та практичних засад експертизи
як складової професійної діяльності управлінців

Експертиза в освіті

Експертиза – спосіб аналізу причинно-наслідкових зв'язків не тільки стосовно того, що вже відбулося, але й того, що очікується, має або може відбутися, це спосіб пізнання певної реальності у тих випадках, коли ця реальність не піддається прямому вимірюванню, обрахуванню і взагалі будь-якому «об'єктивному дослідженню».

Зміст поняття експерт

Експерт (від лат. *expertus* – досвідчений) визначається як компетентна особа, яка запрошується для розв’язання невизначених питань; висококваліфікований авторитетний фахівець певної галузі діяльності, який вирішує завдання, використовуючи власний досвід та знання.

Експертом може виступати будь-яка особа, яка має необхідні знання для підготовки висновку з досліджуваних питань. Експерт несе особисту відповідальність за надані висновки

Експерт виконує такі *функції*: діагностичну, оцінювальну, прогностичну, захисну.

Зміст поняття «експертна діяльність в освіті»

Експертна діяльність в освіті забезпечує важливу функцію контролю та організації освітнього середовища.

Експертна діяльність в освіті – комплексний аналіз досліджуваного об'єкту у сфері освіти, що здійснюється з метою прогнозування його подальшого розвитку чи корекції та поєднує освітній аудит та освітній консалтинг.

Освітній аудит – систематична і аргументована діяльність з виміру якості умов, процесів перетворення (розвитку) умов та результатів спільної освітньої діяльності суб'єктів системи освіти з метою оцінки міри їх відповідності атестаційним, акредитаційним вимогам та вимогам освітніх стандартів і (або) вмісту освітніх програм.

Консалтинг – це вид інтелектуальної діяльності, основне завдання якого полягає в аналізі, обґрунтуванні перспектив розвитку і використання науково-технічних і організаційно-економічних інновацій з урахуванням проблем клієнта.

Сутність та зміст експертної діяльності

Експертна діяльність – невід’ємна складова життєдіяльності суспільства

- ✓ державну експертизу;
- ✓ судову експертизу;
- ✓ екологічну експертизу;
- ✓ експертизу документів;
- ✓ експертизу у сфері інтелектуальної власності;
- ✓ наукову і науково-технічні експертизи;
- ✓ гуманітарну експертизу.

Сутність та зміст експертної діяльності

Український тлумачний словник:

- ✓ експертиза грошових знаків;
- ✓ експертиза дорожньо-транспортної пригоди;
- ✓ експертиза технічної документації;
- ✓ психіатрична експертиза;
- ✓ санітарно-гігієнічна експертиза;
- ✓ судово-медична експертиза;
- ✓ токсикологічна експертиза.

Сутність та зміст експертної діяльності

В українському законодавстві існує:

- ✓ Закон України «Про судову експертизу» (від 25.02.1994)
- ✓ Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу»(від 10.02.1995)

Державний класифікатор України Класифікація видів науково-технічної діяльності ДК 015-97. (30.12.1997)

П.2 30.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза»

Сутність та зміст експертної діяльності

Гуманітарна експертиза – узагальнена оцінка наслідків, які мають чи можуть мати місце для людини (населення регіону, тієї чи іншої соціальної групи), відчувається в теперішньому часі, чи потенційно можлива в майбутньому.

Грунтовне визначення сформульовано О. А. Коваль та І. О. Макарчук:

гуманітарна експертиза – вид експертизи, що виходить із пріоритету соціальних і людських потреб і цінностей у ході оцінки комплексних проектів і прийняття важливих управлінських рішень.

Гуманітарна експертиза – вихідний, постійно діючий і незалежний у своїх висновках інститут суспільства, здатний адекватно оцінити не тільки наявні потреби суспільства на всіх основних рівнях його життєдіяльності, а й ті, що назрівають, який спирається на аналіз поточного стану суспільної свідомості та об'єктивні домінанти інтегральних переживань громадян. (В. В. Кізіма)

Сутність та зміст експертної діяльності

Гуманітарна експертиза

Об'єкт – законодавчі акти або проекти, нормативно-правові положення місцевого самоврядування, загальнонаціональні, регіональні та місцеві (локальні) плани дій, науково-технічні програми та пов'язані з їх здійсненням соціальні ризики, а також державні концепції та інноваційні проекти у всіх сферах діяльності.

Предмет – ризики, характер і масштабність соціальних наслідків управлінських рішень, а також рекомендації щодо посилення позитивних соціальних наслідків і запобігання, пом'якшення або подолання негативних.

Сутність та зміст експертної діяльності

У цілому гуманітарна експертиза орієнтована на виявлення можливості та шляхів узгодження інноваційних процесів з усіма проявами суспільного і природного життя, сприяння взаєморозгортанню і позитивній самореалізації творчого потенціалу суспільства і кожної людини при гармонізації з природними умовами їх діяльності

Гуманітарна експертиза дозволяє обмежити невиправдані соціальні експерименти, окреслити коло оптимальних для людини та суспільства рішень

Експертна діяльність в освіті

Мета експертної діяльності в освіті є – оцінка відповідності концепції конкретної освітньої установи її освітньому середовищу, а також відповідність освітніх програм основній вимозі – створенню умов для прояву творчого потенціалу людей, що навчаються, і тим самим для розвитку їх фізичних, пізнавальних і особистих здібностей у процесі їх соціалізації.

Експертиза в освіті включає :

- ✓ оцінку відповідності навчальних програм до тих психологічних і дидактичних вимог які висуваються до підготовки фахівців ;
- ✓ оцінку ефективності авторських і експериментальних програм, освітніх технологій і систем;
- ✓ оцінку готовності кадрового потенціалу до роботи у визначених умовах і за відповідними технологіями;
- ✓ оцінку відповідності адміністративно-управлінської діяльності нормативним документом вищих інстанцій;
- ✓ оцінку рівня розвитку здібностей людей, що навчаються.

Цілі експертної діяльності у вищій освіті

Характерні риси експертної діяльності у ЄС

кожна освітня інновація у ЄС проходить експертне оцінювання;

розвиваються професійні середовища – експертні товариства з центрами підготовки експертів;

обговорюються нагальні і наукові проблеми експертизи у багатьох періодичних виданнях

Напрями експертизи у сфері освіти

освітніх проектів, що здійснюються під егідою ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ та ін. міжнародних організацій

регіональних (європейських) та національних освітніх проектів

тенденцій розвитку або змін змісту освіти

освітніх реформ на різних рівнях освітніх систем

окремих програм, направлених на вирішення конкретних освітніх проблем

навчальних закладів і центрів

підручників, посібників, методичних матеріалів

систем оцінювання знань

психічного та фізичного здоров'я учнів

підготовки кадрів (у тому числі експертів) для освітньої сфери

освітніх ресурсів, інтернет-ресурсів

Експертиза

Критерії експертизи в освіті

Відповідності:

- ✓ освітнім стандартам (вітчизняні, зарубіжні);
- ✓ кваліфікаційним показникам;
- ✓ принципи екологічності

(навчання і розвиток без шкоди фізичному, психологічному та психічному здоров'ю).

Наявності:

- ✓ розвивального ефекту;
- ✓ позиції рефлексії авторів концепції розвитку вищого навчального закладу базових питань : кого навчати, навіщо навчати, чому навчати, як навчати, кому навчати.

Дякую
за
увагу!!!

